

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 1.4.2008
COM(2008) 169 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

Muitas savienības attīstības stratēģija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

Muitas savienības attīstības stratēģija

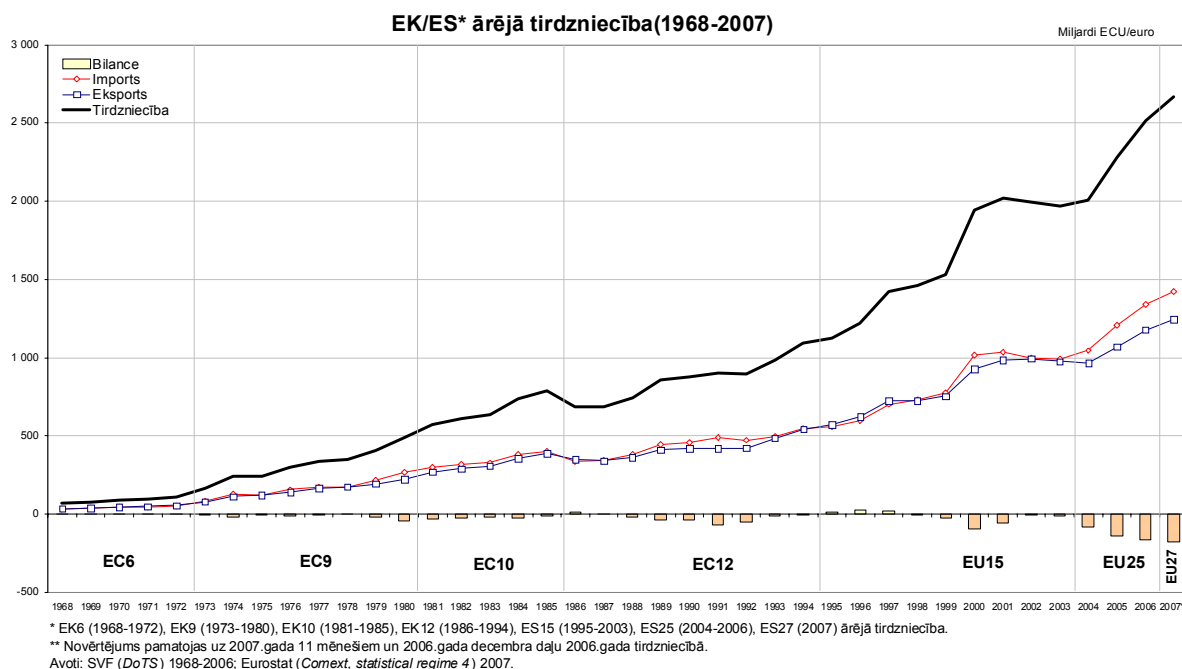
1. IEVADS

Eiropas Savienības (ES) Muitas savienība, kas 2008. gada 1. jūlijā svinēs savu 40. gadskārtu, ir viens no Eiropas Kopienas stūrakmeņiem. Kopš tās izveidošanas Muitas savienība ir paplašinājusies gan kvantitatīvi (dalībvalstu skaits palielinājies no 6 līdz 27), gan kvalitatīvi, pārtopot par vienoto tirgu. Tā ir sekmējusi Eiropas labklājību, veicinot tirdzniecību gan Eiropas Savienībā, gan ar trešām valstīm.

Komisija kopā ar dalībvalstīm ir rūpīgi pārskatījusi muitas nozīmi, un rezultāti augstākajā līmenī ir pārspriesti ar dalībvalstu muitas pārvaldēm. Valda vispārēja vienotība, ka ir jāuzlabo darba paņēmieni un jāpastiprina vispārējā koordinācija. Tāpēc ir svarīgi, lai šajā paziņojumā izklāstītā stratēģija saņemtu politisku atbalstu.

Mūsdienās muitas dienestiem jādarbojas strauji mainīgā vidē, kuru raksturo ražošanas un patēriņa modeļu attīstība, starptautiskās tirdzniecības pieaugums, globāli draudi, piemēram, terorisms, organizētā noziedzība, klimata pārmaiņas, kā arī jauni apdraudējumi, piemēram, bīstamu preču tirdzniecība.

Šajā kontekstā izšķiroša loma ir ES muitas dienestiem. To uzdevums ir nodrošināt pastāvīgu līdzsvaru starp sabiedrības aizsargāšanu un tirdzniecības veicināšanu, īstenojot piegādes ķēdes kontroli gan uz ārējās robežas, gan Eiropas Savienībā. Muitas dienestu rīcībā ir informācija par visu ES importēto vai no ES eksportēto preču apriti, un tie izmanto modernas sistēmas un paņēmienus, lai kontrolētu visa veida preces. Preču apjoms, kas šķērso Eiropas Savienības ārējās robežas, ir milzīgs.

2006. gadā tika apstrādāti aptuveni 173 miljoni muitas deklarāciju¹. Šādu milzīgu deklarāciju apjomu, neradot lielus aizkavējumus un nepieļaujot pretlikumīgu, nevēlamu vai nelegālu apriti, spēj apstrādāt tikai ļoti efektīvas muitas iestādes.

Lai muita spētu turpināt darboties šajā sarežģītajā vidē, ir uzsākta ambicioza reforma. Pirmkārt, tiek modernizēta tiesiskā vide, vistuvākajā nākotnē publicējot neseno pieņemto modernizēto muitas kodeksu². Otrkārt, tiek īstenots Eiropas Parlamenta un Padomes lēmums izveidot *Eiropas elektronisko muitas sistēmu*³, proti, elektronisku muitas un tirdzniecības vidi ar mērķi izveidot drošu sakaru ķēdi starp visām Kopienas muitas iestādēm, starp muitu un citām valsts iestādēm, kas darbojas uz robežām, un starp valsts iestādēm un tirgotājiem.

Šā paziņojuma mērķis ir pabeigt reformu procesu ar vēl vienu pasākumu, kas skar muitas pārvalžu turpmāko **organizāciju un cilvēcisko dimensiju**. Tajā ir ieteikta visaptveroša ilgtermiņa attīstība, kas pamatojas uz atjaunotiem stratēģiskiem mērķiem muitas jomā. Tajā ir ieteikts modernizēt darba paņēmienus, uzlabot personāla kompetenci un efektīvā un iedarbīgā veidā pārdalīt resursus.

Šis reformas procesa pēdējais elements ļaus muitai attīstīties līdz ar starptautisko tirdzniecību tā, lai tā turpinātu sniegt aizsardzību, ko no tās sagaida iedzīvotāji, uzņēmēji un valdības, vienlaicīgi sekmējot ES ekonomisko konkurētspēju.

¹ Importēto un eksportēto preču vērtība 2006. gadā pārsniedza 2500 miljardus euro.

² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka Kopienas Muitas kodeksu (modernizētais Muitas kodekss), COM(2005)608, 5.12.2005, un Padomes kopējā nostāja, OV C298E, 11.12.2007., 1. lpp.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 70/2008/EK (OV L 23, 26.1.2008., 21. lpp.).

2. MUITA: IZŠĶIROŠA LOMA

Vienotā tirgus izveidošana nozīmēja, ka tika atceltas visas muitas formalitātes uz robežām starp dalībvalstīm. Valstu muitas iestādes kļuva atbildīgas par ārējās robežas aizsargāšanu saistībā ar preču apriti, tādējādi kļūstot par vienīgo ugunsmūri starp starptautisku nelikumīgu vai bīstamu tirdzniecību un aprites brīvību vienotajā tirgū.

Valstu muitas iestādes cita starpā ir atbildīgas arī par to, lai efektīvi aizsargātu Kopienas finanšu intereses, jo nodevas, ar kurām apliek importētus izstrādājumus, veido 15 % no Kopienas budžeta kopējiem ieņēmumiem (aptuveni 17 miljardi euro gadā).

Kopš vienotā tirgus izveidošanas 1993. gadā ir mainījies starptautiskās tirdzniecības konteksts. Preču un materiālu izcelsmes avoti aizvien vairāk globalizējas, un tādas koncepcijas kā, piemēram, „piegādes tieši laikā”, nozīmē, ka uzņēmēji sagaida muitas kontroļu radīto traucējumu samazināšanos. Tomēr arī teroristi un noziedzīgas organizācijas savu darbību īstenošanai izmanto aizvien modernākus paņēmienus.

Eiropas Savienības muitas iestādēm, cieši sadarbojoties ar citām iestādēm, ir **svarīga** loma, kas ļauj tām:

- atbalstīt likumīgu tirdzniecību un stiprināt konkurenci;
- nodrošināt nodevu un nodokļu pareizu maksāšanu;
- apkarot izstrādājumu viltošanu un pirātismu;
- atbalstīt cīņu pret citiem krāpšanas veidiem, organizēto noziedzību, narkotiku kontrabandu un terorismu, apstrādājot informāciju, nosakot izmaiņas tirdzniecības modeļos un veicot riska novērtējumu, lai atklātu krāpnieciskas, teroristiskas vai kriminālas darbības;
- īstenot tirdzniecības politikas pasākumus (piemēram, nolīgumi par tirdzniecības atvieglojumiem, kvotas un antidempinga pasākumi);
- aizsargāt vidi un iedzīvotājus pret visa veida bīstamām precēm.

3. PIELĀGOŠANĀS MAINĪGAI UN SAREŽĢĪTAI VIDEI

Pašlaik, kad muitas iestādes saskaras ar šo strauji mainīgo un sarežģīto vidi, tām jāspēj turpināt kvalitatīvu pakalpojumu sniegšana ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

Muitas tiesiskās un tehnoloģiskās vides modernizācija un vienkāršošana sākās pirms vairākiem gadiem ar nozīmīgu Kopienas Muitas kodeksa grozījumu⁴, ko pieņēma 2005. gadā, piešķirot ES muitas iestādēm pilnvaras īstenot vienas no vismodernākajām drošības prasībām pasaulē, vienlaicīgi izveidojot vidi, kas netraucētu likumīgai tirdzniecībai. Sagaidāms, ka minētais grozījums būs pilnīgi ieviests līdz 2009. gada vidum.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 648/2005, ar ko groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, OV L 117, 4.5.2005., 13. lpp.

Kad būs pilnīgi ieviests modernizētais Muitas kodekss, tas nodrošinās nepieciešamos vienkāršojumus, lai muitas un tirdzniecības darbības varētu notikt labāk, ātrāk un ar mazākām izmaksām.

Lēmumā par elektronisko muitas sistēmu jau ir paredzēts ievērojams solis uz priekšu, sasaistot valstu muitas informācijas un sakaru tehnoloģijas sistēmas, un no tā iegūs gan muita, gan tirdzniecība. Apmierinot modernās loģistikas vajadzības, Eiropas elektroniskā muita palielinās to uzņēmumu konkurētspēju, kas īsteno uzņēmējdarbību Eiropā, samazinās atbilstības izmaksas un uzlabos drošību uz ES robežām.

Priekšlikums⁵ grozīt savstarpējās administratīvās palīdzības noteikumus muitas lietās⁶ racionalizēs un uzlabos pašreizējās IT sistēmas un uzlabos spējas cīnīties pret krāpšanu muitas jomā.

Šie ir svarīgi tiesiskie un tehnoloģiskie pasākumi, kas ļaus uzlabot muitas darbu gan tūlīt, gan vidējā termiņā.

Tomēr ir **jālūkojas arī tālākā nākotnē** un jānosaka **stratēģiskais satvars**, lai modernizētu muitas darba paņēmienus un attiecīgi pareizi un saskaņotā veidā iedalītu resursus.

4. STRATĒĢISKAIS SATVARS ...

Visaptverošais mērķis ir saglabāt muitas kā moderna un elastīga tirdzniecības nozares partnera svarīgo pozīciju, aizsargājot Kopienas fiskālās, drošuma un drošības intereses, sadarbojoties ar citām valsts iestādēm un rūpējoties par to, lai tā būtu atbilstoši aprīkota reaģēšanai uz krīzēm un jaunām valsts politikas vajadzībām. Lai to īstenotu, ES muitai ir jāpasniedz kopīgi stratēģiskie mērķi.

... ar kopīgiem stratēģiskajiem mērķiem.

• **Aizsardzība:** *aizsargāt sabiedrību un Kopienas finanšu intereses,*

1. nodrošinot nodevu un nodokļu pareizu un efektīvu iekasēšanu;
2. piemērojot efektīvus pasākumus pret nelikumīgu, ierobežota lietojuma vai aizliegtu preču apriti;
3. turpinot izstrādāt efektīvu riska novērtējumu, lai veicinātu cīņu pret terorismu un noziedzīgām darbībām, tostarp tirdzniecību ar nelikumīgām narkotiskām vielām un viltotām un pirātiskām precēm;
4. novēršot, atklājot un valstu ietvaros izmeklējot un sodot par krāpšanu vai muitas tiesību aktu ļaunprātīgu izmantošanu;
5. izmantojot savstarpēju administratīvo palīdzību, lai nodrošinātu tiesību aktu pareizu piemērošanu muitas un lauksaimniecības lietās.

⁵ Priekšlikums grozīt Padomes 1997. gada 13. marta Regulu (EK) Nr. 515/97 par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu tiesību aktu pareizu piemērošanu muitas un lauksaimniecības jomā (COM(2006) 866, 22.12.2006.).

⁶ Savstarpējas administratīvās palīdzības noteikumi muitas lietās starp ES un trešām valstīm.

- **Konkurētspēja:** *atbalstīt Eiropas uzņēmumu konkurētspēju,*
 1. modernizējot muitas vidi un darba paņēmienus (piemēram, paredzot uz sistēmām balstītu pieeju izmantošanu, darba paņēmieni aizvien plašāku saskaņošanu utt.);
 2. ieviešot elektronisku muitas vidi (elektroniskā muita); un
 3. aktīvāk rīkojoties attiecībā uz standartiem, ja vajadzīgs, pieņemot starptautiskos standartus, piemēram, tos, ko izstrādājusi Pasaules muitas organizācija, un izstrādājot jaunus ES standartus, kurus varētu izmantot kā modeli visā pasaulē.
- **Veicināšana:** *vēl vairāk veicināt likumīgu tirdzniecību,*
 1. izstrādājot un uzlabojot tādas kontroles sistēmas, kas ļauj līdz minimumam samazināt preču plūsmas traucējumus, kā arī administratīvo slodzi, bet tā, lai sasniegtu citus valsts politikas mērķus, piemēram, nodrošinātu drošības prasību ievērošanu; un
 2. veicinot likumīgu uzņēmēju darbību ar mērķi samazināt to atbilstības izmaksas.
- **Kontrole:** *kontrolēt un pārvaldīt piegādes ķēdes, ko izmanto starptautiskajā preču apritē,*
 1. uzlabojot un stiprinot efektīvas pārbaudes piegādes ķēdē optimāli izraudzītās vietās (uz robežām vai iekšzemē);
 2. pareizi un konsekventi īstenojot Kopienas un valstu tiesību aktus attiecībā uz preču kontroli un apriti;
 3. uzlabojot efektīvu un sistemātisku riska informācijas koplietošanu;
 4. apsverot iespējas koplietot informāciju ar galvenajiem tirdzniecības partneriem, lai izveidotu piegādes ķēdes pilnīgu kontroli un pārvaldību.
- **Sadarbība:** *saglabāt, izstrādāt un uzlabot kvalitatīvu sadarbību starp dalībvalstu muitas iestādēm, starp muitu un citām valsts iestādēm un starp muitu un uzņēmējdarbības aprindām,*
 1. padziļinot esošo muitas sadarbību;
 2. koordinējot darbību, kas vērsta uz Kopienas finanšu interešu aizsargāšanu;
 3. uzņemoties vadību, lai izstrādātu mehānismus pēc iespējas saskaņotākai darbību koordinēšanai ar citām iestādēm, kas darbojas uz robežām (viena saskaņe);
 4. uzlabojot mehānismus sadarbībai un konsultācijām ar uzņēmumiem;
 5. stiprinot starptautisko sadarbību **vai savstarpējo administratīvo palīdzību** muitas lietās, slēdzot atbilstošus nolīgumus ar trešām valstīm un paplašinot dalību starptautiskos forumos par starptautiskajiem tiesību aktiem vai lēmumiem (piemēram, embargo, vides nolīgumi, intelektuālā īpašuma tiesību nolīgumi utt.).
- *... un kopīgu pieeju jaunu darba paņēmieni un kompetences jomu izstrādāšanai.*

Lai sasniegtu minētos stratēģiskos mērķus, ir jāizstrādā pieeja turpmākai kopīgo darba paņēmieni adaptēšanai un uzlabošanai muitas jomā. **Muitas efektivitāti un lietderīgumu var saglabāt tikai nepārtraukta attīstība un stratēģiskas investīcijas prasmju un kompetences uzlabošanā un resursu nodrošināšanā.** Šajā paziņojumā izklāstītā stratēģija piedāvā strukturētu pieeju, kas **visām 27 dalībvalstīm** šo jomu ļaus attīstīt **sinhronizētā un saskaņotā veidā.**

5. STRATĒĢISKA SATVARA NEPIECIEŠAMĪBA

Lai sasniegtu visu iepriekš minēto, ļoti svarīga nozīme ir dalībvalstu politiskam atbalstam. Pirms sagatavot stratēģisko plānu (kurā stratēģija būs izklāstīta vispārīgi) un visaptverošu īstenošanas plānu (kas ir detalizēts plānošanas instruments, kurš aptver visas darbības un projektus, kas vajadzīgi, lai izpildītu stratēģisko plānu), Komisijai ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm jānodrošina, ka Padome atbalsta kopējos stratēģiskos mērķus un kopējās pieejas izstrādāšanu, kā izklāstīts iepriekš.

Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot lēmumu par elektronisko muitas sistēmu, kad, pamatojoties uz daudzgadu stratēģisko plānu, visas iesaistītās puses (Komisija, dalībvalstis un uzņēmēji) pašas plāno savus resursus, tiek ierosināts izstrādāt līdzīgu stratēģiju, lai nodrošinātu iepriekš minēto kopīgo stratēģisko mērķu saskaņotu un kopīgu īstenošanu.

6. SECINĀJUMS

Komisija aicina Padomi:

- apstiprināt iepriekš minēto stratēģisko satvaru;
- atbalstīt centienus, kas vērsti uz to, lai nodrošinātu, ka visas datu apmaiņas sistēmas un datubāzes, tostarp tās, kas paredzētas krāpšanas apkarošanai, būtu sadarbspējīgas un izmantojamas tā, lai tās papildinātu viena otru;
- pieprasīt Komisijai sagatavot atbilstošu stratēģisko plānu un visaptverošu īstenošanas plānu partnerībā ar Muitas politikas grupas dalībvalstīm; un
- ievērot, ka izklāstītajai stratēģijai, kas papildina pašreizējās iniciatīvas, jāsniedz muitai skaidras vadlīnijas laikposmam no 2013. līdz 2019. gadam.